

เรื่อง การส่งเสริมสุขภาพ โดยการบริหารแบบมีส่วนร่วมและการเสริมแรงของนักเรียนระดับชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเดชะปัตตนยานุกูล จังหวัดปัตตานี ปีการศึกษา 2557
ผู้ประเมิน นางนุชนาด สือรี ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการกลุ่มงานบริหารทั่วไป
หน่วยงาน โรงเรียนเดชะปัตตนยานุกูล
ปีการศึกษา 2557

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

รายงานการส่งเสริมสุขภาพ โดยการบริหารแบบมีส่วนร่วมและการเสริมแรงของนักเรียนระดับชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเดชะปัตตนยานุกูล จังหวัดปัตตานี ปีการศึกษา 2557 มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อ
ส่งเสริมภาวะสุขภาพของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 เกี่ยวกับสุขภาพฟัน และ ภาวะโภชนาการ 2) เพื่อ
ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ผู้ปกครองที่มีต่อการส่งเสริมสุขภาพนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 3) เพื่อ
ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะ การส่งเสริมสุขภาพนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการบริหารแบบมีส่วนร่วม
และการเสริมแรง กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการรายงาน คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2557
จำนวน 186 คน

การส่งเสริมสุขภาพ โดยการบริหารแบบมีส่วนร่วมและการเสริมแรงของนักเรียนระดับชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเดชะปัตตนยานุกูล จังหวัดปัตตานี ปีการศึกษา 2557 ผู้รายงานซึ่งเป็นรอง
ผู้อำนวยการกลุ่มงานบริหารทั่วไป และเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงในการดำเนินงานของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ
จึงมีความประสงค์จะพัฒนาคุณภาพโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ เกิดผลดีแก่โรงเรียนและช่วยลดภาระความ
ยุ่งยากในการปฏิบัติงาน จึงได้ออกแบบผลงานเพื่อส่งเสริมคุณภาพด้านกระบวนการ P:D:A โดยกำหนด ดังนี้

P : Plan การวางแผนที่ดี
D : Direction มอบภาระงานให้เหมาะสมกับบุคลากร
A : Assesment ติดตามประเมินผลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

เครื่องมือที่ใช้ในการรายงาน ได้แก่ 1) แบบประเมินน้ำหนัก ส่วนสูงของนักเรียน โดยกลุ่มงาน
เวชกรรมสังคม โรงพยาบาลปัตตานี 2) แบบทดสอบ เรื่อง การบริโภคอาหารที่เหมาะสม 3) แบบวัดความ
พึงพอใจในการอบรมโครงการเด็กไทยแข็งแรง 4) แบบตรวจสุขภาพฟันของนักเรียน โดยกลุ่มงานทันตกรรม
โรงพยาบาลปัตตานี 5) แบบวัดความพึงพอใจในการอบรม โครงการฟันสะอาดเหงือกแข็งแรง
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที (t-test) ซึ่งมี
วิธีการและขั้นตอนการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. การวางแผนและกำหนดวิธีการ (P : Plan) มีวิธีดำเนินงานดังต่อไปนี้
  - 1.1 กำหนดวัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน
  - 1.2 แต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนเป็นลายลักษณ์อักษร
ประกอบด้วย ครู นักเรียน ผู้ปกครอง บุคลากรสาธารณสุข และผู้แทนองค์กรในชุมชน
  - 1.3 คณะกรรมการส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนร่วมกันกำหนดนโยบาย
ส่งเสริมสุขภาพ ให้ครอบคลุมประเด็นสุขภาพที่จำเป็นต่อการสร้างคุณภาพ เพื่อเป็นทิศทางในการพัฒนา
  - 1.4 ถ่ายทอดนโยบายสู่นักเรียน ครู ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้อง
  - 1.5 จัดทำแผนกลยุทธ์พัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนงานโครงการให้
สอดคล้องกับนโยบายส่งเสริมสุขภาพ
  - 1.6 จัดทำข้อมูลและสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาและความ

ต้องการด้านสุขภาพ

2. มอบภาระงานให้เหมาะสมกับบุคลากร (D : Direction) มีวิธีดำเนินงานดังต่อไปนี้

2.1 ปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการ ตามโครงการ ตามกิจกรรมและตามภาระงานของแต่ละบุคคล

2.2 บุคลากรประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยประเมินตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา คือ ศึกษาการส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนในเรื่องสุขภาพฟัน และภาวะโภชนาการของนักเรียน ทั้งนี้ได้ใช้เกณฑ์มาตรฐานการประเมินโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพร่วมด้วยเพื่อค้นหาสิ่งที่ยังไม่ได้ดำเนินงานหรือดำเนินงานไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

2.3 ดำเนินงานเพื่อปรับปรุงให้บรรลุตามจุดประสงค์ในการศึกษาและตามเกณฑ์มาตรฐานการประเมิน โดยมีผู้รับผิดชอบและระยะเวลาดำเนินงาน

3. ติดตามประเมินผลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง (A : Assesment) มีวิธีดำเนินงานต่อไปนี้

3.1 นิเทศ กำกับ ติดตาม สร้างขวัญกำลังใจในการดำเนินงาน ผู้รายงานได้กำกับติดตาม ประเมินผล ในการดำเนินกิจกรรมแต่ละกิจกรรมตั้งแต่การตรวจสุขภาพฟันนักเรียน เมื่อพบว่านักเรียนส่วนหนึ่งมีปัญหาได้มอบหมายให้ครูที่รับผิดชอบดำเนินการตั้งแต่การการอบรมให้ความรู้กับนักเรียนในการดูแลช่องปาก การประสานกับผู้ปกครองนักเรียนในการนำนักเรียนเข้ารับรักษาต่อยังสถานพยาบาล รวมถึงช่วยแก้ปัญหาในรายที่นักเรียนที่ไม่ได้อยู่กับผู้ปกครอง และติดตามการเก็บข้อมูลนักเรียนเกี่ยวกับภาวะโภชนาการร่วมแนะนำการวางแผนทำกิจกรรมแก้ปัญหานักเรียนที่มีภาวะโภชนาการไม่เหมาะสม การอบรมให้ความรู้ นักเรียน รวมถึงการประสานกับฝ่ายโภชนาการโรงเรียนในการร่วมดูแลเรื่องการจัดอาหารที่ประโยชน์และมีคุณค่าทางโภชนาการให้กับนักเรียน นอกจากนี้ตลอดการกิจกรรมทั้งหลาย ผู้รายงานได้บริหารแบบมีส่วนร่วมและมีการเสริมแรงทั้งนักเรียน ครูและบุคลากรของโรงเรียนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ มีคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน ระหว่างการปฏิบัติงาน

3.2 ตรวจสอบ ทบทวน ประเมินผลการดำเนินงาน ผู้รายงานได้ตรวจสอบผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อจะได้ดำเนินการแก้ไขปัญหากที่เกิดขึ้นอย่างทันท่วงที พร้อมทั้งอำนวยความสะดวกให้กับผู้ปฏิบัติงาน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของอาคารสถานที่ หรือการขออนุญาตเวลาเรียนให้กับนักเรียนที่มาร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการจัดกิจกรรมตามโครงการ ฟันสะอาด เหงือกแข็งแรง เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ในการดูแลสุขภาพฟัน รวมถึงการดำเนินการโครงการ เด็กไทย แข็งแกร่ง ที่อบรมให้ความรู้กับนักเรียนที่มีภาวะโภชนาการเกิน ช่วยอำนวยความสะดวกในการติดต่อวิทยากรมาให้ความรู้กับนักเรียน รวมถึงการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ทั้งนี้ผู้รายงานได้ดำเนินงานบนพื้นฐานของการบริหารแบบมีส่วนร่วมและการเสริมแรงให้กับผู้ร่วมงานอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

3.3 สรุปผลการตรวจสอบ ทบทวนและนิเทศงาน หลังจากได้ดำเนินงานโครงการตลอดปีการศึกษา ผู้รายงานได้ให้ผู้เกี่ยวข้องรายงานผลการดำเนินงาน

3.4 นำผลการตรวจสอบ ทบทวนและนิเทศงานไปใช้ปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงาน หรือกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพในปีการศึกษาต่อไป ผู้รายงานได้เขียนรายงานความสำเร็จที่ได้จากการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมและการเสริมแรง โดยใช้กระบวนการ P : D : A มีการติดตามประเมินผลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง พร้อมนำผลงานบริหารที่ประสบความสำเร็จไปเผยแพร่ยังหน่วยงานต่าง ๆ และใช้เป็นแนวทางการบริหารในเรื่องอื่น ๆ ต่อไป นอกจากนี้ยังนำผลการดำเนินงานไปส่งประเมินโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับทอง โดยมีการประเมินตามองค์ประกอบของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพทั้ง 10 องค์ประกอบ

ผลการศึกษา พบว่า

1. การส่งเสริมสุขภาพ โดยการบริหารแบบมีส่วนร่วมและการเสริมแรงของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเดชะปัตตนยานุกูล จังหวัดปัตตานี ปีการศึกษา 2557 พบว่านักเรียนได้ดูแลรักษาฟันเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 87.18 และมีนักเรียนที่มีปัญหาภาวะโภชนาการไม่เหมาะสม ได้พัฒนาตนเองจนมีน้ำหนักปกติคิดเป็นร้อยละ 3.70 ส่วนนักเรียนคนอื่นๆมีแนวโน้มค่า BMI เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น
2. นักเรียนที่เข้ารับการอบรม โครงการ เด็กไทย แข็งแกร่ง มีความรู้เรื่องการบริโภคอาหารที่เหมาะสมค่าเฉลี่ยของคะแนนจากการทำแบบทดสอบหลังอบรมสูงกว่าก่อนการอบรม และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
3. นักเรียน ผู้ปกครอง มีความพึงพอใจต่อโครงการฟันสะอาด เหงือกแข็งแรงอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, S. D. = 0.12)
4. นักเรียน ผู้ปกครอง มีความพึงพอใจต่อโครงการเด็กไทยแข็งแรง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$, S. D. = 0.11)
5. ผลการประเมินโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพจากคณะกรรมการประเมินจากหน่วยงานภายนอกตามคำสั่งของอำเภอเมืองปัตตานี ประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ใน ปีการศึกษา 2558 พบว่า ได้ระดับดีมากทุกองค์ประกอบ ส่งผลให้โรงเรียนได้รับรางวัลส่งเสริมสุขภาพระดับทอง

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. นำผลการศึกษาที่ได้ ไปพัฒนาต่อยอดให้โรงเรียนมีเกณฑ์คุณภาพในระดับเพชร
2. ศึกษาผลการพัฒนา ส่งเสริมสุขภาพนักเรียน ที่ส่งผลการต่อการเรียนของนักเรียนในระยะยาว
3. ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัย รวมถึงปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลต่อการบริหารงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ